

I.DÜNYA SAVAŞI

1914 – 1918

Üç Paşalar İktidarı

- ◆ 1913 Bab-ı Âli Baskınıyla başlayan, I.Dünya Savaşının çöküşüne kadar süren dönemdir.
 - **TALAT PAŞA**
 - **ENVER PAŞA**
 - **CEMAL PAŞA**
- ◆ Bâb-ı Âli Baskınıyla düşürülen hükümet **KAMİL PAŞA HÜKÜMETİ 1912 – 1913**
- ◆ Bâb-ı Âli Baskınıyla başa geçirilen hükümet **MAHMUT ŞEVKET PAŞA HÜKÜMETİ 1913**
- ◆ I.Dünya Savaşı başladığında görevde olan **SAİT HALİM PAŞA HÜKÜMETİ 1913- 1917**
- ◆ I.Dünya Savaşı bittiğinde görevde olan **AHMET İZZET PAŞA HÜKÜMETİ 1918**
- ◆ Mondros Ateşkes Antlaşmasını imzalayan **AHMET İZZET PAŞA HÜKÜMETİ 1918**
- ◆ Mondros Ateşkes Antlaşması son Osmanlı padişahı olan **VI. Mehmet VAHDETTİN** döneminde imzalandı

1882 Üçlü İttifak Devletleri (Bağlaşma)
Almanya / İtalya / Avusturya Macaristan İmp.

1907 Üçlü İtilaf Devletleri (Uzlaşma)
İngiltere / Fransa / Rusya

- ☞ I.Dünya Savaşına **en geç giren** devlet **YUNANİSTAN**
- ☞ En geç giren ittifak devleti **BULGARİSTAN**
- ☞ En erken ayrılan devlet **JAPONYA**
- ☞ Taraf değiştiren devlet **İTALYA**

SAVAŞIN NEDENLERİ

Genel Nedenler:

- Sömürgecilik
- Hammadde ve Pazar arayışı
- Bloklaşmalar
- Silahlanma yarışı
- Milliyetçilik

Özel Nedenler:

- İtalya ve Almanya'nın yayılcı siyaseti
- Avusturya Macaristan İmparatorluğunun güneye yayılma siyaseti
- İngiltere'nin güneşin batmadığı imparatorluk anlayışı
- Fransa'nın 1872 Sedan Savaşı ile kaybettiği Alsaz – Loren'i Almanya'dan istemesi
- Rusya'nın Panславizm politikası
- Osmanlı ve Bulgaristan'ın kaybettiği yerleri geri almak istemesi
- Sülaleler Çekişmesi

Ramanof / Rusya

Habsburg / Almanya – Avusturya Mac.İmp

Hohenzolern / Almanya

Honover / Almanya

Görünen Nedeni:

28 Haziran 1914'te **Avusturya – Macaristan Veliahdı Fredinand, 17 yaşındaki Sırp milliyetçisi Gabriel Princip tarafından öldürüldü**

Örnek Soru:

Osmanlı Devleti, I.Dünya Savaşı başladığında;

I. Tarafsızlığını ilan etmesi

II. Boğazları savaş gemilerine kapatması

III. Devlet borçlarının ertelendiğini açıklaması

Önlemlerinden hangilerini almıştır?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II **dc**

E) II ve III

Osmanlı'nın savaş öncesi İngilizlere bedelini ödeyip alamadığı gemilerin adı

REŞADİYE / SULTAN OSMAN

İngiliz önlerinden kaçarak Osmanlıya sığınan iki alman gemisinin adı

GOBEN (Yavuz) / BRESLAU (Midilli)

Örnek Soru:

Aşağıdakilerden hangisi I.Dünya Savaşının başlamasının nedenlerinden biri değildir?

- A) Ulusçuluk akımının etkisi
- B) Devletlerarasındaki siyasi ve ekonomik rekabet
- C) Fransa – Almanya arasındaki Alsaz-Lore sorunu
- D) Ülkeler arasındaki silahlanma ve bloklaşmalarının yaşanması
- E) İtalya ve Almanya'da faşist ve totaliter rejimlerin işbaşına geçmesi **dc**

OSMANLI'NIN SAVAŞA GİRME NEDENLERİ

- * Kaybettiği yerleri geri almak
- * İttihat ve Terakki'nin Alman politikası
- * Pantürkizm
- * Kapitülasyonlardan kurtulma isteği

Örnek soru:

I. Kaybedilen toprakların geri alınmak istenmesi
II. Almanya'nın savaşı kazanacağına inanılması
III. Kapitülasyonlardan kurtulmak istenmesi
durumlardan hangileri Osmanlı Devleti'nin savaşa girmesinde etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I,II ve III **dc**

ALMANYA'NIN OSMANLI ISRARI

- Jeopolitik Konum
- Hilafetin gücü
- Osmanlı'nın hammadde ve askeri gücü

Gelişme: Harbiye Nazırı Enver Paşa Almanya ile 2 Ağustos 1914'te gizli bir antlaşma imzaladı

☞ **İmzalan antlaşmada Osmanlı ve Almanya savaş halinde birbirlerini destekleyecek**

Gelişme: Goben ve Breslau 29 Ekim 1914'te Sivastopol'u bombaladı

- **2 Kasım 1914** Rusya
- **5 Kasım 1914** İngiltere ve Fransa
- Osmanlı'ya savaş açtı

12 Kasım 1914 İttihat ve Terakki savaş kararı aldı

Örnek Soru:

Almanya'nın Osmanlı Devletini I.Dünya Savaşında kendi yanında savaşa girmesinin isteme nedenleri arasında;

- I. Yeni Cephelerin açılmasını sağlayarak savaş yükünü hafifletme
- II. Padişahlık ve Halifelik gücünden yararlanma
- III. Ekonomik gücü kullanma

durumlarından hangileri gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II **dc**
- E) I, II ve III

Örnek Soru:

I.Dünya Savaşında Almanya'nın Osmanlı Devletiyle ittifak yapmasında,

- I. Osmanlı Devleti'nin halifelik sıfatından faydalanma
 - II. Doğu Avrupa'daki savaş yükünü hafifletme
 - III. Osmanlı'nın Jeopolitik konumundan yararlanma
- durumlarından hangilerini amaçladığı söylenebilir?**

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I,II ve III **dc**

GİZLİ ANTLAŞMALAR

1915 Boğazlar (İstanbul) Antlaşması

İngiltere / Fransa / Rusya

Rusya → İstanbul, Boğazlar ve Marmara kıyıları

1915 Londra Antlaşması

İngiltere / Fransa / İtalya

İtalya → 12 Ada hâkimiyeti ve Antalya

İTALYA, TARAF DEĞİŞTİRDİ

1916 Sykes - Picot Antlaşması

İngiltere / Fransa / Rusya (Ek protokolle katıldı)

İngiltere → Musul Hariç Irak

Fransa → Adana, Suriye, Lübnan ve Antakya

1916 Petro – Grat Protokolü

İngiltere / Fransa / Rusya

Rusya → Sykes – Picot'u onaylayacak böylece Doğu Karadeniz Kıyıları, Erzurum, Van, Bitlis'i işgal edecek

1916 Mac -Mahon Antlaşması

İngiltere / Araplar (Hicaz Emiri Şerif Hüseyin)

Araplar → Suriye ve Irak'ta Arap Devleti vaat edildi

1917 Saint Jean de Maurienne Antlaşması

İngiltere / Fransa / İtalya

İtalya → Sykes – Picot'u onaylayacak böylece İzmir, Muğla, Konya, Antalya işgal edecek

Örnek Soru:

I.Dünya Savaşından sonra;

I. Urfa

II. İzmir

III. Maraş

IV. Antalya

topraklarından hangileri İngilizler tarafından işgal edilmiştir?

A) Yalnız I B) I ve III **dc** C) II ve IV

D) I,II ve III E) I,III ve IV

☞ **Rusya'nın ihtilal nedeniyle gizli antlaşmaları dünya kamuoyuna açıkladığı belgenin adı**

SARI KİTAP

☞ **YUNANİSTAN** gizli antlaşmalarda yer almadı

Örnek Soru:

I.Dünya Savaşındaki

I. Osmanlı Devleti'nin Çanakkale Cephesinde başarılı olması

II. Bulgaristan'ın savaşa katılması

III. Bolşevik ihtilalinin çıkması

Gelişmelerinden hangileri gizli paylaşım tasarılarında değişiklik yaşanmasına neden olmuştur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III **dc**

D) II ve III E) I,II ve III

OSMANLI'NIN SAVAŞTIĞI CEPHELER

TOPRAKLARIMIZDA SAVAŞTIĞIMIZ CEPHELER

Taarruz	Savunma
Kafkas Cephesi	Irak
Kanal Cephesi (Süveyş / Mısır)	Çanakkale
	Hicaz – Yemen
	Suriye – Filistin

TOPRAKLARIMIZ DIŞINDA SAVAŞTIĞIMIZ CEPHELER

Romanya / Galiçya / Makedonya

☞ Mustafa Kemal'in savaştığı cephe

- **Çanakale Cephesi**

- **Kafkas Cephesi**

- **Suriye / Filistin Cephesi**

KAFKAS CEPHESİ

Amaçlar

- ⌘ **Evlîye-i Selase'yi** (Kars, Ardahan Batum) geri alma
- ⌘ **Rus baskısına** son verme
- ⌘ **Enver Paşa'nın Panturanizm politikası**
- ⌘ Almanların **Bakü petrollerine** ulaşma amacı
- ⌘ **Rusların güneye** inmesini engelleme

Sarıkamış Harekatı

91.Alay komutasındaki Türk askerleri 22 Aralık 1914'te başladıkları Sarıkamış harekatında 3 – 4 Ocak 1915'te kış şartları nedeniyle **90 Bine yakın şehit verdi**

Bilinmesi Gerekenler

- ☞ Ruslar, karşı taarruzla Erzincan, Erzurum, Muş, Bitlis, Van, Trabzon'u ele geçirdi
- ☞ Mustafa Kemal, Çanakkale Cephesi sonrası bölgeye **16.Kolordu Komutanı olarak** bölgeye gönderildi. Muş ve Bitlis'i geri aldı.
TUĞGENERALLİĞE (Mirliva) yükseltildi
- ☞ Bu başarısı nedeniyle **ALTINKILIÇ MADALYASI** aldı. **1916**
- ☞ Mustafa Kemal, Van'da kimsesiz bir çocuk olan **ABDURRAHİM TUNÇAK'I** evlat edindi
- ☞ Mustafa Kemal'in, 14.Tümen Komutanı Ali Fuat Cebesoy'u Ruslara karşı müşkül durumdan kurtardığı harekâtın adı **ÇAPAKÇUR (Bingöl) HAREKÂTI**
- ☞ I.Dünya Savaşında Ermenilerin ilk isyanı **Süleymanlı'da (Zeytun)'da** çıktı (Kahramanmaraş)
- ☞ **27 Haziran 1915 Dâhiliye Nezareti tarafından TEHCİR KANUNU** çıkarıldı. Ermeniler Suriye'ye zorunlu göçe tabi tutuldular
- ☞ Tehcir Kanunu **TAKVİM-İ VEKAYİ GAZETESİNDE** yayınlandı
- ☞ **31 Aralık 1918'de** taşkınlık yapmayan Ermeniler için **GERİ DÖNÜŞ YASASI** çıkarıldı.
- ☞ **7 Kasım 1917** Bolşevik İhtilali ile Rusya, savaştan çekildi
- ☞ **18 Aralık 1917** Rusya, **ERZİNCAN MÜTAREKESİ** ile Kafkas Cephesinden çekildi
- ☞ **3 Mart 1918** Rusya ile imzalanan **Brest Litovsk Antlaşması** ile *Evlîye-i Selase* Osmanlı'da kaldı.
- ☞ **Brest Litovsk antlaşması ile Kafkas Cephesi kapandı** **2014 KPSS**
- ☞ Osmanlı'nın I.Dünya savaşında **toprak kazandığı** tek cephe **KAFKAS CEPHESİ**
- ☞ Osmanlı'nın I.Dünya savaşında kazandığı tek cephe **ÇANAKKALE CEPHESİ**

Örnek Soru:

- Rusya, savaştan çekilmiştir
- Doğu cephesi kapanmıştır.
- Kars, Ardahan ve Batum Osmanlı Devleti'ne verilmiştir?

Yukarıda özellikleri verilen Sovyet Rusya ile itilaf Devletleri arasında imzalanan antlaşma aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Londra B) Mondros C) İstanbul
D) Brest – Litovsk **dc** E) Mac Mahon

Örnek Soru:

I.Dünya Savaşı sırasında açılan hangi cephede Osmanlı Devleti başarısız olmasına rağmen toprak kazanmıştır?

- A) Çanakkale B) Kafkasya **dc** C) Suriye
D) Hicaz – Yemen E) Irak

Örnek Soru:

Kafkasya Cephesinin açılmasında;

- I. Pantürkizm'i gerçekleştirme
II. Kutsal toprakları koruma
III. Bakü petrollerini ele geçirme

durumlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III **dc** E) I,II ve III

KANAL CEPHESİ

- Kanal Cephesinde İngilizlere karşı mücadele eden **BAHRİYE NAZIRI CEMAL PAŞA**
- Almanların isteği ile açıldı. Osmanlı;
 - Mısır'ı İngilizlerden geri almak
 - İngiliz sömürge yollarını kesmek
 - **Ümmetçiliği** uygulayıp İngilizleri bölgeden **atmak istedi**
- Osmanlı'nın Kanal Cephesinde savaştığı muharebeler
 - **Katya Muharebesi 1916**
 - **Romani Muharebesi (KüçükSarıkamış) 1916**

Araplar, İngilizlere işbirliği yaparak. İsyan ettiler. İsyanda etkili olan **Edward Lawrance**

Öğretmen Bilgisi: Edward Lawrance'nin **Bilgelğin Yedi Sütunu** adlı kitabı vardır

Örnek Soru:

- I.Kanal
II.Kafkasya
III.Hicaz – Yemen

Yukarıda verilen cephelerden hangilerinde halifenin cihat ilanının etkisini gösterdiği söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III **dc** E) II ve III

2011 KPSS

Aşağıdakilerden hangisinin Osmanlı Devleti'nin ve Almanya'nın, Kafkas Cephesi'nin açılmasıyla elde etmeyi planladıkları kazanımlarından biri olduğu savunulamaz?

- A) Bakü petrolünü ele geçirmek
B) Kafkaslar üzerinden Hindistan'a ulaşmak
C) Rusya'nın güneye inmesini önlemek
D) Kafkaslardaki bağımsızlık mücadelesini desteklemek
E) Süveyş Kanalı'nı ele geçirerek İngilizlerin sömürgelerine giden yolu kapatmak **dc**

SURİYE – FİLİSTİN CEPHESİ

- * Kanal Cephesinin devamı şeklinde açıldı
- * Yıldırım Orduları Grup komutanları

- 1917 Falkenhany
- 1918 Liman Van Sanders
- 1918 Mustafa Kemal

- * Suriye'nin elden çıkmasına neden olan savaş **Mecidiye / Megiddo Meydan Savaşı**

- ☞ **Şam**, İngilizlerin eline geçti
- ☞ 18 bin Türk askeri esir düştü
- ☞ **Liman Van Sanders yenildi**
- ☞ **Mustafa Kemal, 7.Orduya atandı**

- * Mustafa Kemal, 7.Orduya atanmadan önce rahatsızlığı nedeniyle **VİYANA** ve **KARLSBAD**'ta tedavi gördü

- * **NABLUS MEYDAN SAVAŞINDA** İngiliz ilerleyişini **KATMA HATTI**'nda durdurdu

- ☞ **Nablus Savaşı**, Osmanlı'nın I.Dünya Savaşında kaybettiği son savaş

- ☞ **Mustafa Kemal Padişahın onursal yaveri** unvanını aldı

FAHRİ YAVERİ HAZRETİ ŞEHRİYARİ

2014 KPSS:

Falih Rifki Atay'ın Filistin ve Kanal Cephesini anlattığı eserin adı: **ZEYTİNDAĞI**

Örnek Soru:

Mustafa Kemal, I.Dünya Savaşı sırasında Veliâht Vahdettin ile hangi ülkeye yapılan geziye katılmıştır?

- A) İngiltere B) Fransa C) Almanya **dc**
D) Bulgaristan E) Rusya

IRAK CEPHESİ

- ◆ 7 Kasım 1914 İngilizler tarafından açıldı (**Açılan ilk cephe**)
- ◆ **Çarlık Rusya'sına karadan yardım götürme amaçlandı**
- ◆ **1915 Selmanpak Muharebesi ile 1916 Kut'ül Âmare (Sabis Meydan Savaşı)** savaşlarında başarılı oldu

☞ **İngiliz General Townshed esir edildi**

- ◆ 1915 Şuabiye Savaşında, **SÜLEYMAN ASKERİ** İngiliz yenilgisi sonrası **intihar etti** ☹

ÇANAKKALE CEPHESİ

Nedenler

- ❖ İstanbul ve Boğazları alıp Osmanlı'yı savaş dışı bırakmak
- ❖ Çarlık Rusya'sına yardım götürmek
- ❖ Balkan uluslarını kendi yanına çekmek

Mustafa Kemal'in Çanakkale'de savaştığı cepheler

CAKAS

CONKBAYIRI
ANAFARTALAR
KİREÇTEPE
ARIBURNU
SEDDÜLBAHİR

- ☒ İtilaf Devletlerinin Çanakkale'yi geçme Planına **GARDEN PLANI** adı verilir.

- ☒ İngiltere'de II. Dünya Savaşı ve sonrasında iki dönem başkanlık yapmış olan **WINSTON CHURCHILL** Çanakkale Muharebelerinde Bahriye Nazırı idi

- ☒ Amiral John de Robeck, 16 savaş gemisi ile Boğazlardan geçmeye kalkmış, **NUSRET MAYIN GEMİSİ**'nin döşediği mayınlar geçit vermemiştir.
- ☒ Mecidiye Tabyasındaki Seyit Onbaşı 270 kiloluk top mermisini kaldırarak topun kundağına yerleştirmiş, Fransız zırhlısı **OCEAN** 'batırdı
- ☒ **Zığındere / Kerevizdere / Kitre Bağları / Alçıtepe** Muharebeleri Çanakkale'de yapıldı

Örnek Soru:

- I.Zığındere
- II.Anafartalar
- III.Duatepe

Yukarıda verilenlerden hangileri Çanakkale cephesinde savaş yapılan yerlerdir?

- A) Yalnız I B) YalnızII C) I ve II **dc**
- D) II ve III E) I,II ve III
- Duatepe, Sakarya Meydan Muharebelerinde**

- ☒ “**Düşmandan kaçılmaz, cephaneniz yoksa süngünüz var, asker süngü tak ve yere yat**” dediği cephe **ARIBURNU CEPHESİ**
- ☒ “**Ben size taaruz emretmiyorum ölmeyi emrediyorum**” dediği cephe **ARIBURNU CEPHESİ**
- ☒ Mustafa Kemal'in rütbesi **YARBAY** idi. Arıburnu Kuvvetleri Komutanlığına atandıktan sonra **ALBAY** lığa getirildi. Daha sonra Anafartalar Grup Komutanlığına getirildi
- ☒ Anafartalarda bir şarapnel parçası Mustafa Kemal'in göğsündeki saati parçaladı. Parçalanan saati Mustafa Kemal, **LIMAN VAN SANDERS**'e hediye etti.
- ☒ Urfa Mutasarrıf'ı Nusret Bey Anafartalar Kahramanı Mustafa Kemal'in Urfa'da anıtını dikti

Sonuçlar

- ❖ İtilaf Devletleri Boğazları geçemediler
- ❖ Rusya'ya yardım gidemedi, çöküşünü hızlandırdı (Bolşevik İhtilali)
- ❖ **BULGARİSTAN** Osmanlıdan yana savaşa girdi (*Dimetoka / Karaağaç Bulgaristan'a verildi*)
- ❖ *Kazanılan tek cephedir*
- ❖ *500.000'e yakın insan hayatını kaybetti*
- ❖ *Dünyanın en büyük ikinci askeri çıkartmasıdır*

Dünyanın en büyük birinci askeri çıkartması
NORMANDİYA ÇIKARTMASI 1944

- ❖ **Savaşın süresi uzadı**
- ❖ **Mustafa Kemal** ismi Anadolu'da hızla yayıldı

2006 KPSS:

Aşağıdakilerin hangisinde Çanakkale Savaşlarının etkisi olduğu savunulabilir?

- A) Kıbrıs'ın İngiliz yönetimine girmesi
B) Mustafa Kemal'in ulusal boyutta üne kavuşması **dc B**
C) Rusya'nın I.Dünya Savaşına girmesi
D) Osmanlı İmparatorluğunun Makedonya'yı kaybetmesi
E) İtalya'nın Trablusgarp'ı işgal etmesi

- ❖ Başarısız olma durumunda devlet merkezini **KONYA**'ya taşınması çalışmaları yapıldı

Örnek Soru:

Aşağıdakilerden hangisi 1915 – 1916 yıllarında İtilaf Devletleri ile Osmanlı Devleti arasında yapılan Çanakkale Deniz ve Kara savaşlarının sonuçlarından biri değildir?

- A) I.Dünya Savaşının süresini uzatması
B) Yarım milyona yakın insanın ölmesi
C) Rusya'nın Brest – Litovsk Antlaşmasını imzalayarak savaştan çekilmesini **dc**
D) Rusya'ya gerekli ekonomik ve askeri yardımın ulaştırılmaması
E) Mustafa Kemal'in Anadolu'da tanınan bir komutan haline gelmesi

2006 KPSS

Mustafa Kemal'in komutanlığını yaptığı,

- I.Derne
II.Anafartalar
III.Conkbayırı

Savaşlarından hangilerinin kazanılması İstanbul'un işgalini önlemiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve III E) II ve III **dc**

Örnek Soru:

Mustafa Kemal I.Dünya Savaşı sırasında;

- I. Çanakkale
II. Irak
III. Suriye - Filistin

cephelerinden hangilerinde savaşmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve III **dc** E) I,II ve III

Örnek Soru:

İttifak Devletleri Rusya'ya yardım götürmek için;

- I.Kanal
II.Çanakkale
III.Irak

cephelerinden hangileri açmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III **dc** E) I,II ve II

Örnek Soru:

XX.yüzyıl siyasi tarihindeki;

- I. Kıbrıs'ın İngiliz yönetimine girmesi
II. Bulgaristan'ın savaşa ittifak devletleri blokunda katılması
III. Rusya'nın I.Dünya Savaşına girmesi

gelişmelerinden hangilerinde Çanakkale Savaşlarının etkisi olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II **dc** C) Yalnız III
D) I ve II E) I,II ve III

Örnek Soru:

Mustafa Kemal "Hamdolsun, İstanbul'u kurtardık." sözünü hangi savaşın ardından söylemiştir?

- A) I.İnönü
B) Çanakkale Savaşı **dc**
C) Sakarya Meydan Muharebesi
D) Başkomutanlık Meydan Muharebesi
E) Trablusgarp Savaşı

2006 KPSS

Mustafa Kemal'in komutanlığını yaptığı,

- I. Derne,
II. Anafartalar,
III. Conkbayırı

savaşlarından hangilerinin kazanılması İstanbul'un işgalini önlemiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III **dc**

HİCAZ YEMEN CEPHESİ

- ◆ **Amaç,** *Mekke / Medine'yi korumak, İngiliz işgalini engellemek*

Örnek Soru:

Hicaz – Yemen Cephesinde yapmış olduğu savunmadan dolayı kendisine "Çöl ortasında Plevne Kahramanı" unvan verilen komutan kimdir?

- A) Enver Paşa
B) Kazım Karabekir
C) Rauf Orbay
D) Fahreddin Paşa **dc**
E) Cemal Paşa

- ◆ Mekke / Medine'yi başarılı savunduğu için Mekke / Medine Müdafai, Lawrance tarafından Çöl Kapları olarak anılan kişi **FAHREDDİN PAŞA**

☞ **I.Dünya Savaşında savaşılan son cephe** (Mondros sonrası 3 ay savaş uzadı)

ROMANYA / GALİÇYA / MAKEDONYA CEPHESİ

Müttefiklerine destek vermek amacıyla toprakları dışında açılan cephelerdir.

Romanya → Romen ve Ruslara karşı

Galiçya → Ruslara karşı

Makedonya → Fransa ve Sırlara karşı savaşıldı

ABD'nin SAVAŞA GİRMESİ 2 NİSAN 1917

- Alman denizaltılarının kendilerine ait yolcu gemilerini batırdığı iddiasıyla ABD, 2 Nisan 1917'de savaşa girdi.

Örnek Soru:

- I. Bolşevik İhtilalinin çıkması **7 Kasım 1917**
II. ABD'nin I.Dünya savaşına girmesi **2 Nisan 1917**
III. Brest Litovsk Ateşkes Antlaşması **3 Mart 1918**
IV. Bab-ı Ali Baskını **23 Ocak 1913**

Olaylarının kronolojik sırası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I – II – III – IV
B) II – III – I – IV
C) IV – I – II – III
D) IV – III – I – II
E) IV – II – I – III **dc**

☞ ABD, itilaf devletlerine borç vermişti, Rusya'daki gelişmeler ABD'yi tedirgin etti.

☞ Savaşı itilaf devletleri lehine çevirmek için savaşa girdi

☞ Savaşa girmesinde Rusya'daki Bolşevik İhtilali etken değildir. (İhtilal 7 Kasım 1917)

WILSON İLKELERİ 8 OCAK 1918

◆ Yenen Devletler, yenilen devletlerden toprak ve savaş tazminatı almayacak

☞ Ahmet İzzet Paşa Kabinesi, bu maddeye güvenerek Mondros'a imza attı.

◆ Alsaz – Loren, Fransa'ya geri verilecek

☞ İlk madde ile çelişir

◆ Gizli antlaşmalar yapılmayacak / GLOSTNOST

◆ Sömürgecilik yapılmayacak

☞ İtilaf Devletleri, manda ve himaye politikası uyguladı

◆ Dünya barışı için Uluslararası kurul oluşturulması kararlaştırıldı

☞ 10 Ocak 1920 Cenevre Konferansı ile Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam) kuruldu

◆ Boğazlar tüm devlerin ticaret gemilerine açık olacak

☞ ABD, Dünya ticaretinde söz sahibi olmak istedi

◆ Türklerin çoğunlukta olduğu yerlerde Türk Egemenliği sağlanacak

☞ Yararlı Cemiyetlere zemin hazırıldı

◆ Azınlıkların çoğunlukta olduğu yerlerde azınlıklar kendi geleceklerini belirleyecekler / SELFDETERMİNASYON

☞ Zararlı Cemiyetlere zemin hazırlandı

◆ POLONYA DEVLETİ, kurulacak

Not: Wilson İlkeleri Monroe Doktrini'ne aykırıdır.

Monroe Doktrini: 1823'te ABD Başkanı Monroe'nin ABD'nin kendi iç politikası ile uğraşp, Avrupa'nın politikasına karışmamasıdır.

☞ 1921 seçimleri Monroe yanlısı HARDING kazanarak Wilson'un yerine ABD Başkanı seçilmiştir.

Örnek Soru:

Aşağıdaki devletlerden hangisi Wilson ilkeleri kararıyla kurulmuştur?

- A) Polonya **dc** B) İtalya C) Suriye
D) Suudi Arabistan E) Yugoslavya

Örnek Soru:

Aşağıdakilerden hangisi Wilson ilkelerinden biri değildir?

- A) Gizli diplomasi yapılmayacak
B) Devletler arası anlaşmazlıkların çözümünü amacıyla bir teşkilat kurulacak
C) Yenen devletler yenilenlerden toprak ve savaş tazminatı almayacak
D) Her ulus kendi geleceğine kendi karar verecek
E) Her ülke sivil Savunma Örgütleri kuracak **dc**

2011 KPSS

Aşağıdakilerden hangisi Wilson ilkelerinden biri değildir?

- A) Devletlerarası anlaşmazlıkları barış yoluyla çözecek bir teşkilat kurulması
B) Yenen devletlerin, yenilen devletlerden toprak almaması
C) Yenilen devletlerin, yenen devletlere savaş tazminatı ödemesi **dc**
D) Boğazların her devletin ticari gemilerine açık olması
E) Devletler arası gizli anlaşmalar yapılmaması
Paris Barış Konferansında savaş tazminatı ifadesi yerine savaş onarımı ifadesi kullanıldı

PARİS BARİŞ KONFERANSI

18 Ocak 1919

- 18 Ocak 1919'dan 20 Ocak 1920'ye kadar süren dönemdir.
- İtilaf ve İttifak devletleri barış görüşmeleri yapıldı (Osmanlı hariç)
- 32 devletin katılımıyla gerçekleşti

Paris Barış Konferansında,

- Türk topraklarının durumunu
- Suriye ve Filistinlilerin sınırlarına ilişkin rapor hazırlanması için oluşturulan komisyonun adı **KING CRANE KOMİSYONUDUR.**

Alınan Kararlar:

- * Yenilen devletler, yenilen devletlerle barış antlaşmaları imzaladılar

Örnek Soru:

I.Dünya Savaşından sonra imzalanan;

I.Almanya – Versay

II. Avusturya – Triannon

III.Macaristan – Saint Germain

IV.Bulgaristan – Nöyyi

antlaşmalar ve imzalandıkları devletler eşleştirilmelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) I ve IV dc E) I,III ve IV

☞ **Almanya** → Versay Antlaşması **28 Haz.1919**

☞ **Avusturya** → Sen Germain Ant. **10 Eylül 1919**

☞ **Bulgaristan** → Nöyyi Antlaşması **27 Kas. 1919**

☞ **Macaristan** → Triannon Antlaşması **4 Haz.1920**

- **Almanya ile imzalanan Versay Antlaşması, II.DÜNYA savaşına zemin hazırladı**
- **Nöyyi Antlaşması ile Bulgaristan'ın Ege denizi ile bağlantısı kesildi**
- **Osmanlı, konusunda anlaşmazlığa düştüler**

- * Sömürgecilik yerini mandaterliğe bıraktı

☞ **Manda fikrini ilk ortaya atan kişi**

Güney Afrikalı;

General Jean Christian Smuts

- * **Savaş tazminatı** ifadesi yerine, **Savaş onarımı** ifadesi kullanıldı

- * **İzmir ve çevresi Yunanlılara bırakıldı**

☞ **İTALYA**, konferansı terketti

☞ **İtilaf Devletleri arasındaki ilk ayrılıklar**

- * Cemiyet-i Akvam'ın kurulması kararlaştırıldı

☞ **İlk kurma fikri WILSON İLKELERİ ile kararlaştırıldı**

☞ 10 Ocak 1920 Cenevre Konferansı ile kuruldu

☞ Türkiye, İspanya'nın teklifi Yunanistan'ın desteği ile 1932'de üye oldu

☞ Davet üzerine üye olan **tek ülke**

☞ **ABD**, senatosu izin vermediği için cemiyete katılmadı

- * **Doğu'da "ERMENİ DEVLETİ'nin KURULMASI"** kararlaştırıldı *** **(ilk)**

- * **Antep, Urfa ve Maraş Fransızlara bırakıldı**

☞ Daha önce **İngilizlere bırakıldı**

Örnek Soru:

18 Ocak 1919'da toplanan Paris Barış Konferansında aşağıdaki teşkilatlardan hangisi kurulmuştur?

A) Birleşmiş Milletler

B) Avrupa Birliği

C) Milletler Cemiyeti **dc**

D) Balkan Antantı

E) NATO

Örnek Soru:

İtilaf Devletleri arasındaki ilk görüş ayrılığı hangi konferansta ortaya çıkmıştır?

A) Paris **dc**

B) Yatla

C) San Remo

D) San Francisco

E) Tahran

SEVR ANTLAŞMASI 10 Ağustos 1920

- ◆ 443 Maddeden oluşur
- ◆ İtilaf Devletleri, **24 Nisan 1920 SAN REMO KONFERANSINDA** şartları belirlediler
- ◆ **20 Haziran 1920** Sevr ile ilgili düzenlemelerin yapıldığı konferans **HYTE KONFERANSI**
- ◆ **22 Nisan 1920** San – Remo'da **AHMET TEVFİK PAŞA** başkanlığındaki heyet "**Devlet mefhumu ile kabil-i telif olmadığını**" (Bağdaşmadığını) *bildirerek kabul etmedi.*
- ◆ **11 Temmuz 1920** Ahmet Tevfik'in Sevri reddetmesi üzerine Osmanlı isteklerinin görüşüldüğü konferans **SPA KONFERANSI**
- ◆ **22 Temmuz 1920** *Damat Ferit Başkanlığında toplanan saltanat şurası* ikinci bir heyet yolladı

HEYETTEKİLER

- ☞ **Maarif Nazırı** *Bağdatlı Mehmet Hadi Paşa*
- ☞ **Sadrazam** *Damat Ferit*
- ☞ **Şuray-ı Devlet Reisi** *Rıza Tevfik*
- ☞ **Bern Sefiri** *Reşat Halis Bey*

Öğretmen Bilgisi: Paris'in 3 km. Batısında Sevres Banliyösünde Seramik atölyesinde imzalandı

- ◆ **7 – 11 Nisan 1920** Vahdettin meclisi bu tarihte kapattığı ve halkın onayına sunulmadığı için **ÖLÜ DOĞAN UYGULANAMAYAN** bir antlaşmadır.
- ◆ **KURTULUŞ SAVAŞINA ZEMİN HAZIRLADI**
- ◆ **19 Ağustos 1920** TBMM, antlaşmayı imzalayanları **VATAN HAINİ** ilan etti
- ◆ **23 Nisan 1924** antlaşmayı imzalayanlar 150'likler listesine eklendi
- ◆ **28 Mayıs 1827** tarihli yasayla **yurttalıktan çıkarıldı**
- ◆ Osmanlı Devleti **FİLEN** sona erdi

SAVAŞIN SONUÇLARI

Öğretmen Bilgisi:

I.Dünya Savaşında

- 8.5 Milyon ölü
- 7.750 Milyon kayıp
- 21.219 Milyon yaralı

- İmparatorluklar yıkıldı
(Almanya, Rusya, Avusturya – Mac.İmp, Osmanlı)
- Yeni Devletler kuruldu

- TÜRKİYE	- Yugoslavya
- Macaristan	- Letonya
- Polonya	- Litvanya
- Çekoslovakya	- Estonya
	- Ukrayna

Örnek Soru:

1914 – 1918 yılları arası devam eden I.Dünya Savaşı sonrasında bir çok yeni devlet kurulmuştur.

Yeni kurulan devletlerden üçü hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir.

- A) Sırbistan / Romanya / Karadağ
- B) Polonya / Yugoslavya / Çekoslovakya **dc**
- C) Hollanda / Belçika / Lüksemburg
- D) Yunanistan / Bulgaristan / Belçika
- E) Yugoslavya / Yunanistan / Türkiye

Rusya'da Bolşevik ihtilali ile kurulan devletler

- **AZERBAYCAN**
- **GÜRCİSTAN**
- **ERMENİSTAN**

- Ümmetçilik**, sona erdi
- İlk kez**
 - **KİMYASAL SİLAHLAR**
 - **TANKLAR**
 - **DENİZALTILAR** kullanıldı
- Yeni rejimler ortaya çıktı
 - **Nazizm** → Almanya
 - **Faşizm** → İtalya
 - **Komünizm** → Rusya
- Sivil savunma ortaya çıktı

☞ **Cephe gerisi önem kazandı**

Örnek Soru:

I.Dünya savaşından en kârlı çıkan devlet ile en çok zarara uğrayan devlet aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

Kârlı

- A) Fransa
- B) İngiltere
- C) ABD
- D) Fransa
- E) ABD

Zararlı

- Osmanlı
- Almanya **dc**
- Bulgaristan
- Almanya
- İtalya

Örnek Soru:

Aşağıdakilerden hangisi I.Dünya Savaşının sonuçlarından biri değildir?

- A) İmparatorluklar parçalandı
- B) Yeni devletler kuruldu
- C) On milyon insan hayatını kaybetti
- D) Birleşmiş Milletler kuruldu **dc**
- E) Avrupa'da yeni siyasi rejimler ortaya çıktı